

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ
В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

23 листопада 2023 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет прикладних наук (Литва)
Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)
«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Луцький національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції**

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

*Савицький Максим Романович,
студент*

*Науковий керівник: Глушко Аліна Дмитрівна, к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ЯК БАЗИС ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану підтримка функціонування національної економіки є одним із пріоритетних завдань. Необхідність збереження підприємницького потенціалу і формування фундаменту для повернення бізнесу, вимушеного призупинити діяльність, вимагає впровадження оперативних регуляторних інструментів підтримки суб'єктів господарювання [1]. У цьому аспекті податкова система відіграє важливу роль як дієвий важіль підтримки та відновлення економічно-соціальної стабільності [2].

Забезпечення успішної адаптації бізнесу до кризових умов діяльності залежить від ефективності впровадження підтримуючих податкових інструментів. Окреслимо основні з них, які були впроваджені з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну.

Перш за все змін зазнали процедури адміністрування, контролю та обліку платників податків. Зокрема, з 1 квітня 2022 року до кінця воєнного стану ФОП, платники єдиного податку 1-ї та 2-ї групи, мають право не сплачувати єдиний податок. Декларація за цей період не підлягає заповненню. Зміни були впроваджені і для платників єдиного податку 3-ї групи. Зокрема, ставка єдиного податку була встановлена 2%; платники 3-ої групи звільнюються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з ПДВ з операцій з постачання товарів, робіт та послуг на території України [3].

На період дії воєнного часу скорочений перелік вимог для обрання спрощеної системи оподаткування. 1 квітня 2022 року Верховна Рада прийняла Закон щодо специфіки адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану, який передбачає:

- для платників єдиного податку 3-ї групи (2%) не застосовується обмеження щодо обсягу доходу на рік;

- додано можливість перебування на цій системі оподаткування суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлю підакцизними товарами, з видобування підземних та поверхневих вод та надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення;

- врегульовано наслідки з оподаткування податком на прибуток підприємств при переході платників податків із загальної системи оподаткування на спрощену із застосуванням ставки 2% і навпаки

- на період з 1 березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за роком, в якому скасовано воєнний стан, не нараховується та не сплачується плата за землю на територіях, на яких ведуться бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих російськими військами. Перелік таких територій визначатиме Кабмін.

- за 2022 та 2023 роки не нараховується та не сплачується загальне мінімальне податкове зобов'язання з цих ділянок [3, 4].

Таким чином, в умовах воєнного стану національна економіка зазнала безпрецедентного виклику: з одного боку, виникла необхідність посилення державної підтримки всіх секторів господарювання, а з іншого – зросла потреба у наповненні державного бюджету [5]. У зв'язку з цим з середини 2023 року відбулися ряд законодавчих змін, які частково відмінили впроваджені на початку війни податкові

преференції. В першу чергу, було скасовано право великих суб'єктів господарювання перебувати на спрощеній системі, скасовано ставку єдиного податку 2% для платників єдиного податку 3-ї групи та відновлено податкові перевірки. Ці заходи спрямовані на забезпечення зростання податкових надходжень до державного бюджету.

Доцільно відмітити, що впроваджені зміни у податковій системі у 2022 – 2023 роках носили тимчасовий характер і були спрямовані на тактичну підтримку національної економіки. Водночас в цілому науковці і практики обґрунтовують соціальну неефективність українського оподаткування [6], що є стратегічно небезпечним для обороноздатності країни. Тому актуальною проблематикою постає якнайшвидше реформування податкової системи України. Податкова система має ґрунтуватися на балансі співвідношення між можливостями держави з погляду забезпечення її фінансовими ресурсами через податковий механізм та досягненням пріоритетних соціально-економічних цілей в умовах євроінтеграції країни [7].

Реформування податкової системи є необхідністю. Зміни мають ґрунтуватися на позитивному європейському досвіді [8] та мати на меті зниження рівня тіньової економіки й стабілізації національної економіки в умовах продовження воєнного стану.

Література

1. Онищенко С.В., Ківшик О.П., Єрмак Г.І. Деретуляція підприємницької діяльності як базис підтримки та відновлення національної економіки України. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2022, 4, с. 124–132. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-16>.

2. Глушко А.Д., Пиріг Я.М. Податкова реформа в Україні: виклики та перспективні напрями реалізації. І Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 55-річчю кафедри фінансів і банківської справи «Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України», 27 квітня 2023 року. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. С. 170–172 (182 с.).

3. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків у період воєнного, надзвичайного стану» № 2173-IX від 01.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2173-20#Text>.

4. Офіційний портал Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>.

5. Глушко А. Д., Кондратенко В. Р. Податкова система України в умовах воєнного стану. *Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах воєнного стану*: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 09 червня 2022 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. С. 122–124.

6. Варналій З.С., Кісова А.О. Реформування податкової системи як чинник забезпечення фінансової безпеки України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №12. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-12-7786>.

7. Hlushko A. D. Conceptual principles of reforming the tax system of Ukraine in the conditions of European integration. Prospects for the development of finance in the conditions of European integration of Ukraine: monograph. Ptashchenko L., Yehorycheva S., Chychkalo-Kondratska I., Onyshchenko S., Berezhna A. [etc.]. Tallin: Estonia, IRETC MTÜ, 2022. P. 120–148.

8. Глушко А. Д., Колінчук Д. В., Власенко В. А. Реформування податкової системи України в умовах євроінтеграції. *Економічна безпека: держава, регіон, підприємство*: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 29 вересня 2022 р. Полтава: НУПП, 2022. С. 180–183.